

Rendszerek közvetlen átadására és átvételére nem volt lehetőség, mivel Portugáliában hiányoztak az előfeltételek: az igények nem ismertek; a könyvtári gyűjtemények elégtelenek eredeti dokumentumok vagy másolatok szolgáltatására; nincs elegendő információs szakember és a külső szolgáltatások átvételéhez szükséges központi intézmény.

A svéd segítség ezeknek a hiányosságoknak egyidejű felszámolását tűzte ki célul, és a következőkhöz nyújtott támogatást:

a portugál Tudományos és Műszaki Dokumentációs Központ (*Centro de Documentação Científica e Técnica, CDCT*) átszervezéssel egybekötött kialakítása;

két információs szakember oktatása Stockholmban azzal a céllal, hogy ismereteiket majd továbbadják;

kísérletek a RITL szolgáltatásainak folyamatos tájékoztatásra, valamint az *Európai Űrkutatási Ügynökség (European Space Agency, ESA) Űrkutatási Dokumentációs Szolgáltatásának (Space Documentation Service, SDS)* retrospektív információkeresés céljára való átvételére;

központi katalógusok létrehozásának meggyorsítása.

Az együttműködésben az eredeti tervekhez viszonyítva bizonyos késedelem mutatkozik, az eredmények értékelése után alakítják ki a program újabb szakaszának feladattervét.

A portugál Tudományos Dokumentációs Központból átszervezéssel kialakított CDCT főbb feladatai a következők:

a tudományos és műszaki jellegű tevékenységek információs támogatása;

az Oktatásügyi és Tudományos Kutatási Minisztériumhoz tartozó könyvtárak és dokumentációs intézmények módszertani segítése;

a portugál részvétel elősegítése a tudományos-műszaki tájékoztatás nemzetközi együttműködési programjaiban; kapcsolatok biztosítása külföldi dokumentációs központokkal;

együttműködés a minisztériumhoz nem tartozó tájékoztatásügyi szervekkel;

az országon belüli együttműködés elősegítése a dokumentumcsere és másolatszolgáltatás területén;

részvétel az információs és dokumentációs szakemberek oktatásában és továbbképzésében;

az információs igények ösztönzése;

a külföldi dokumentációs szolgáltatások hasznosítása Portugáliában;

a portugál dokumentációs szolgáltatások nemzetközi terjesztésének elősegítése;

tájékoztatástudományi kutatások végzése együttműködve az érdekelt szervekkel.

/HJERPPE, R.: Introducing modern information services to research and development in Portugal = Tidskrift för Dokumentation, 33. köt. 2. sz. 1977. p. 17-20./

* * *

(Balázs Sándor)

Az NSZK Informatikai Dokumentációs Központjának 1976. évi beszámolója

Az Informatikai Dokumentációs Központ

(Dokumentationszentrum für

Informationswissenschaften, ZDOK feladatai:

az információ és dokumentáció egész területére kiterjedő (könyvtártudomány, informatika, nyelvészet, kommunikáció és publicisztika) központi szakirodalmi információs szolgáltatások kialakítása;

központi nyilvántartás az előbb felsorolt szakterületeken folyó kutatásokról, vizsgálatokról, feldolgozásokról stb.;

információs és dokumentációs szakemberek és intézmények adatainak nyilvántartása;

informatikai központi szakkönyvtár kialakítása;

osztályozási rendszerek és teauruszok gyűjteményének kiépítése.

A ZDOK szolgáltatásai:

informatikai tárgyú cikkek referálása a *Nachrichten für Dokumentation* c. folyóiratban;

a ZDOK új külföldi beszerzései annotált címjegyzékeinek közlése a *Nachrichten für Dokumentation* c. folyóiratban;

szелеktiv információterjesztés egyéni és általánosított profilok alapján;

retrospektív irodalomkutatás;

információközvetítés;

ajánlott bibliográfiák összeállítása;

előkészítés alatt álló információs és dokumentációs rendszerek adatainak nyilvántartása;

nyugatnémet információs és dokumentációs szakértők és intézmények nemzetközi tevékenységének nyilvántartása;

kölcsönzés;

másolószolgálat;

bibliográfiai tájékoztatás;

alkalmi könyvkiállítások rendezése.

Beszámoló a Központ tevékenységéről

Szakirodalmi tájékoztatás

A tájékoztatási tevékenység fokozatos számítógépesítésével kapcsolatos előzetes vizsgálatok befejeződtek. Eszerint a ZDOK számára pillanatnyilag optimális megoldás az adatok rögzítése géppel olvasható alakban, és tárolórendszer létesítése a *VDE Elektrotechnikai Doku-*

mentációs Központjában, Offenbachban, ahol 1976 októbertől óta valamennyi adatot géppel olvasható alakban rögzítettek.

A számítógépes rendszer a múlt év végén szolgáltatta az első nyomtatott jegyzékeket, amelyek a ZDOK-nál egyelőre tovább vezetett cédulakatalógus alapját képezik.

Az átállás során módosítani kellett a címleírási szabályokat, és új adatfelvételi lapot állítottak össze, amely az alábbi új, tartalmi és alakú keresőkategóriákat is tartalmazza:

- szak szerinti jelölések,
- szabadon felhasználható tárgyszavak,
- nyelvre vonatkozó adatok,
- a dokumentum jellegére vonatkozó jelölések,
- ISBN szám,
- a tárgykör feldolgozásának módja.

A betűrendes címszójegyzéket átdolgozták, és ennek során egy sor prekoordinált fogalmat vettek fel.

Projektadatok nyilvántartása
(új szolgáltatás, 1976-tól)

Az Unesco által a dokumentáció egész területére kiterjedő rendszer, a *Dokumentációs Kutatások Nemzetközi Információs Rendszere (International Information System on Research in Documentation, ISORID)* kidolgozásában az NSZK részéről a ZDOK a közvetítő intézmény. E munka keretében a ZDOK a nemzeti adatokat dolgozza fel és évenként egy informatikai nemzeti kutatási jegyzéket jelentet meg.

Szakemberek és intézmények jegyzéke
(új szolgáltatás)

A szakemberek és intézmények adatainak felvételére kérdőívet dolgoztak ki, amelyet az érdekelteknek megküldtek. A régebbi és az új adatokat géppel olvasható

alakban tárolják, és – más intézményekkel együttműködve – feldolgozzák, ill. időnként kinyomtatják.

Tervezett változtatások

1977-től kezdve a ZDOK szolgáltatásai már nem ingyenesek. A *DGD (Deutsche Gesellschaft für Dokumentation = Német Dokumentációs Egyesület)* vezetői, tagjai, illetve a nem tagok részére eltérő díjtételeket határoztak meg.

A tervek szerint az informatikai irodalomból készült referátumok a jövőben nemcsak a német nyelvű irodalomra terjednek ki, hanem a fontos külföldi irodalomra is utalnak. 1977-től kezdve az ETO helyett más osztályozási rendszert vezetnek be. A tervek szerint gépi szedéssel csökkentik a költségeket, ezáltal feleslegessé teszik a korrektúrát, gépesítik a mutatók elkészítését. Így több oldal kiadása válik lehetővé és bővíthető a szolgáltatás.

A szelektív információterjesztés 1977-től kezdve az alábbi hat profíllal terjed ki: nyelvészeti adatfeldolgozás; információs hálózatok; az információ és dokumentáció üzemgazdasági szempontjai; terminológiai kérdések; osztályozás; tezauszok. Ezt a szolgáltatást 1977-től kezdve géppel dolgozzák fel, és egyénileg ellenőrzik.

1977 közepétől kezdve a retrospektív kereséseket és az egyéb kereséseket *on-line üzemmódban* végzik, amennyiben a keresett adatok mágneslemezen vannak.

Végül a beszámoló a könyvtári és dokumentációs szolgáltatásokra, az új szerzeményekre, valamint a szakemberek és intézmények jegyzékének terjedelmére vonatkozó statisztikai adatokat foglalja össze.

/Dokumentationszentrum für Informationswissenschaften (DOK). Jahresbericht 1976 = Nachrichten für Dokumentation, 28. köt. 2. sz. 1977. p. 89–90./

(Pálinkás János)

KONGRESSZUS

39. FID kongresszus

Az 1978. szeptember 25–28. között Edinburghban (Skócia) rendezendő és a *dokumentáció és információ új irányzatainak kérdéseit* napirendre tűző Kongresszusra a FID számára sorsfordulónak tekinthető időszakban kerül sor. Az utóbbi időben – mind a FID tagjai, mind pedig kívülállók – erősen vitatják szerepét, céljait, sőt, magát a Szövetség létjogosultságát is. A FID Közgyűlése ezért 1976-ban úgy határozott, hogy az 1978. évi Kongresszusnak alkalmat kell adnia arra, hogy megvizsgálják a FID jelenlegi helyzetét és *fontolóra vegyék, milyen*

irányba kell továbbhaladni ahhoz, hogy a Szövetség hatékonyan szolgálja tagjainak érdekeit és betöltse nemzetközi szerepét. Egyhangú az a vélemény, hogy a kormányközi nemzetközi szervezetek tevékenységének fokozódása csak növelte egy olyan szervezet szükségességét mint a FID, amely tevékenységét a dokumentációs és információs szakemberek igényeire összpontosítja. A FID jövőbeli programjának ezekre a szakmai szempontokra kell helyeznie a hangsúlyt, hogy ezáltal a Szövetség hasznosabbá válhasson a tagok számára.

A Kongresszust olyan módon szervezik, hogy a tagok hozzájáruljanak a Szövetség új programjának kidolgozá-